

servationem ritus externi, etiamsi fiat in debitis adiunctis, puta cum aliquis baptismum ministrat *rogatus*, nisi intendat *baptizare* h. e. ritum administrare christianorum, et non *solum balneare* h. e. solam actionem externam ponere cum intentione, ut non sit ritus christianorum; *b)* docet, hanc intentionem necessariam debere esse saltem *in generali* et *in confuso* conferendi ritum iuxta intentionem potentis, et ut christiani eum conferre solent; *c)* non esse necessariam intentionem *specialem* conferendi sacramentum *iuxta fidem* etiam ipsius ministri verum aut efficax gratiae, aut faciendi quod facit Ecclesia vera; immo *supposita intentione vere baptizandi*, ait, etiam per expressam exclusionem intentionis *specialis* non tolli valorem baptismi. Atqui haec est doctrina communis excludens omnino doctrinam eorum, *quos* hic confutamus.

3°. Sub eadem probatione IV. « ex decretis Ecclesiae » recenset Drouin et ante ipsum amplificaverat Serry (Vindic. Vindiciar. c. 6.) decreta Conciliorum provincialium Galliae, et responsiones magistrorum Parisiensium ad solutionem duplicis funestissimi casus datas « vidente nec reclamante Gallicana Ecclesia ». A Conciliis Rothomagensi 1581. et Aquen- si 1565. sancitum est, ratum haberi debere baptismum a Calvinianis collatum hac ratione, « quia constabat Calvinistas in coetu publico baptizare in forma verborum et materia a Christo Domino instituta ». Porro decreta haec edita sunt ad abolendam opinionem et tollendum abusum quorundam negantium valorem baptismi apud Calvinianos, « quia non intendunt baptizare in remissionem peccatorum ».

Ad argumentum ex hoc Conciliorum decreto habes respcionem in superioribus; sane enim intentio *specialis* baptizandi *in remissionem peccatorum* non est ad valorem sacramenti necessaria, dummodo *adsit* intentio *generalis* faciendi quod facit Ecclesia. Haec autem Calvinianis non deerat, et in eam distinctius inquirere nihil opus erat, sed quando constat de observatione ritus essentialis externi, ut supra diximus, intentio necessaria universim loquendo potest et debet supponi.

Quod spectat ad sententiam, quae obiicitur theologorum Parisiensium; etiamsi totum factum concederetur, quod

adversarii narrant, certe non posset huiusmodi ad summum scientifica resolutio privatorum theologorum recenseri inter « probationes ex decretis Ecclesiae ». At praeterea tota historia ad fucum exornata est, et si inspiciatur res ipsa, ut accidit, vel nihil omnino ex ea probatur, vel probatur potius oppositum. Narratio a Serry et Drouinio ita est composita: mediante saeculo XVII. (1) impium Ludovicum Gaufredum parochum Massiliensem ante mortem publice fassum esse, se per viginti annos in baptizando « totum quod agebat exterius, secretiori intentione retractasse et infantes quos lustrabat, diabolo devovisse ». Porro « sententiam rogati Doctores Sorbonici, pronuntiarunt nihil esse iterandum, stetisse baptismata rata validaque.... Idem secutis aliquot annis Doctores Sorbonici pronuntiarunt occasione Petri Lavardini Cenomanensis Episcopi, qui pariter morti proximus denuntiaverat, nullum se sacris Ordinibus occulta secretaque mente initiare voluisse, tametsi sacros de more ritus serio peregisset ». Ita Serry l. c. n. 7. allegans testem Iacobum Sanctabovium in solut. casuum Conse. T. II. cas. 17. atque concludens, facta haec et de eis lata iudicia in Galliis esse « lippis et tonsoribus nota ».

Adeamus in primis Iacobum de Sainte-Beuve in loco, ad quem Serry appellat, cass. 16°. et 17°. Iam vero historia ibi longe est alia. Plus quam triginta annis demum post mortem Episcopi sparsus est rumor, illum tempore, quo Ordinem suscepit, fuisse hominem atheum. Quamvis vero constabat, posterioribus annis vitam egisse Episcopo dignam; dubia tamen oriebantur, utrum, si vera esset fama de hominis impietate, habuisset aut habere potuisset sufficientem intentionem in susceptione et deinceps in administratione Ordinum. Propter haec dubia, licet fama illa impietatis esset incerta et per calumniam sparsa palam diceretur, nihilominus Episcopus aliquis sacerdotes iam senes, qui ab

(1) Scribens Serry 1730 ait: factum accidisse « ante annos circiter octoginta; » nempe eo ipso tempore, quo sententia Catharini fatente Serrio « conclamata et deplorata videbatur. » Quomodo ergo magistri Parisienses responsa dare poterant secundum hanc « deploratam sententiam »? Cf. supra p. 235 nota 2.

illo antecessore ordinati adhuc erant superstites, reordinare coepit. Haec dum gererentur, Iacobus de Sainte-Beuve et aliqui alii theologi rogati sunt sententiam. Respondit ille, talem famam censem tam esse calumniam (1); etsi autem vere homo fuisse impius, tamen non debere supponi defectum necessariae intentionis sive in susceptione sive in ministracione Ordinum, neque per reordinationem tantas turbas esse movendas.

Quoad parochum Massiliensem apud Sanctabovium nihil aliud reperitur, quam haec allusio confusa: « ordinarie non creditur ministris asserentibus, se non habuisse intentionem; reperti sunt sacerdotes qui damnati ob artes magicas et alia crimina iurabant, se numquam habuisse intentionem baptizandi, neque ideo captum est consilium repetendi baptismum; Fusy curio ad s. Lucae factus apostata idem declarabat, nec quisquam praeter unam nobilem feminam iterum baptismu perfundi postulabat. » (De fide non facile habenda huiusmodi assertionibus defectus intentionis vide Benedictum XIV. in edicto de Baptism. Hebraeor. Bullar. T. II. n. 50. p. 224.)

Insuper Lambertus Gaud. Ord. Praed. theologus Avenionensis in dissertatione edita adversus theologum Patavinum (Serrium) probat ex actis authenticis causae criminalis, Gaufredum multa quidem alia crimina sed numquam hoc fassum esse de baptismu collato ad infantes daemoni devovendos. Probat idem ex certis documentis, Petrum Lavardinum nullum umquam fuisse Episcopum; Philibertum Lavardinum non de tali impietate vel de defectu intentionis in suscipiendis aut conferendis Ordinibus, sed hoc uno

(1) « Le fait n'est pas certain, et même il est calomnieux. Ceux qui ont accusé ce Prélat de ce crime, n'en ont jamais apporté de preuves suffisantes. On n'a jamais dit depuis sa consécration jusqu'à sa mort, qu'il ne s'est soumis à cette cérémonie que par une complaisance comique et de divertissement... et au contraire on sait qu'il a voulu être évêque, et qu'il s'est soumis à recevoir cette cérémonie fort sérieusement. Quand on avance que depuis il n'a pas fait le fin sur cette affaire, on l'avance légèrement et faussement etc. » Illi ipsi qui casum proponebant, appellant « un bruit qui court, lequel tout mal fondé qu'il est, ne laisse pas d'embarrasser. »

nomine paulo ante mortem publice se ipsum incusasse, quod contra canones saepe a dioecesi abfuerit. (Vide Billuart Dissert. V. a. 7. §. 2. obiect. 4.) Fama itaque multis annis post obitum sparsa ad populares rumores nullis rationibus probatos amanda est, quo sensu Serry fortasse non male gloriat, has historiolas notas fuisse « lippis et tonsoribus ». Quod autem pertinet ad quaestiones et responsiones occasione horum rumorum provocatas, illae versabantur vel unice vel potissimum circa necessitatem fidei, utrum scilicet homo incredulus possit habere intentionem sufficientem ad Ordines valide suscipiendos et conferendos. Quo de capite satis a nobis actum est in superioribus.

4º. Praesidium denique quaerunt adversarii in auctoritate Pontificum Clementis XI. et Benedicti XIII, tum in numero et gravitate theologorum sibi consentientium. Etiam post decretum Alexandri VIII, aiunt, sententiam Catharini « Summi Pontifices tutam sanamque iudicasse comperiuntur (audi, qua ratione!); nam Clemens XI. Illmi Francisci Genetti Vasionensis Episcopi Moralem Theologiam, ubi expresse doctrina haec traditur in append. T. III, sanctissimo suo nomini nuncupari et edi in publicum benigne concessit; et anno 1725. Benedictus XIII. Summam Alexandrinam, ubi eadem sententia stabilitur T. I. p. 32. n. 47, publicari iussit ». Ita Drouin (ad obiect. 3^{am}). Praeterea « nonnulli primae notae Praesules consultores, qui in ferenda sententia iudices sederant, serio interrogati ab ipsomet P. Serry, num Catharini sententiam eo decreto proscribere voluissent, semel iterumque id pernagarunt, professique sunt aliud longe a Catharini systemate ea proscripta propositione contineri. » Insuper post illud decretum « pari qua ante libertate Romae saepius publice eadem sententia propugnata est hodieque defenditur (circa an. 1737.). In sacra Parisiensium facultate, in Tolosana, in celeberrima Cadomensi, et aliis Galliarum generalibus studiis paene sola iam obtinet; in Academia Taurinensi, in Bononiensi, in Patavina et aliis per Italiam florentissimis scholis probantibus s. fidei inquisitoribus propugnatur, defenditur, stabilitur ». Idem ibid. Habent ad abundantiam ex veteribus theologis « eiusdem

sententiae vindices omni exceptione maiores, Magistrum sentent., Petrum Cantorem, Praepositum, Robertum Pullum, Doctorem Angelicum, Innocentium IV, Petrum Paludanum, Sylvestrum, Chrysostomum Favellum, Angelum de Clavasio et quamplures alios », ut ait Drouin (ad obiect. 1^{am}), vel « alios nonnullos, quorum nomina sibi excidisse », Serry (cap. 5.) profitetur. Examinemus parumper rhetoricum hunc apparatum.

a) Est intolerabilis disputandi modus, ut ex dedicatione aut ex permissione vel etiam generali commendatione aliquius libri continuo provocare audeant ad auctoritatem summi Pontificis pro libro integro et pro singulis doctrinae capitibus et propositionibus in eo comprehensis. Ceterum Genettus in editione gallica an. 1703. T. III. c. 4. ad finem laudat quidem tamquam probabilem sententiam Contensonii et aliorum; at in editione latina anni 1705, cui praefigitur epistola dedicatoria ad Clementem XI, totus ille locus expunctus est. Unde maiori iure potest retorqueri argumentum. In Summa Alexandrina concinnata ex Opere Natalis Alexandri l. c. solum docetur, perversam ministri intentionem etiam devovendi per baptismum infantes daemoni non destruere valorem sacramenti, *dummodo vere baptizare intendat*. Natalis Alexander ipse in Theol. Dogm. Morali de Sacram. in genere art. 3. regul. 1. statuit, si quando casus occurreret defectus intentionis internae servata tota forma et solemnitate externa, non iam continuo acquiescendum, sed Sedem Apostolicam consulendam esse.

b) Quod iactant de « Consultoribus nonnullis, qui iudices sederant, » in primis non de Consultoribus sermo est in illo decreto; sed ipse « *Sanctissimus* (Alexander VIII.) statuit ac decrevit supradictas propositiones (inter quas illa 28. de intentione externa) esse damnandas et prohibendas. » Tum vero, quae Consultores adstricti secreto servando respondere solent huiusmodi exploratoribus, plerumque sunt ambigua et propterea non idonea ad quidquam certi statuendum. Poterant illi iure asseverare « serio interroganti » Hyacintho Serry, non esse damnatam sententiam Catharini; non enim Catharini sed alterius theologi propositio delata

et iudicata est, Catharini autem quis sit genuinus sensus, non omnes in interpretando convenientur.

c) Unde habeant, quod referunt de theologis in urbe publice ipsorum opinionem tuentibus, equidem ignoror. P. Lambertus Gaud quem supra nominavi, eadem aetate habet testimonia contraria, « esse scilicet in urbe neminem, qui opinionem de externae intentionis sufficientia vel tueri publice vel privatum dictare audeat » (Billuart l. c.). Immo quadriennio post Drouinii illam appellationem ad theologos urbis et ipso adhuc superstite prorsus contrarium testatur theologus Romae tum apud suos Regens Studiorum et fama clarus, qui, quid hic ageretur, ignorare nequibat. « Indubitatum est, ait Berti, Catharini sententiam, ut propugnatur a praelaudatis scriptoribus (Iuenin, Serry, Drouin), *male hac aetate audire*, adversam communi approbatione teneri, theses solam intentionem externi ritus adstruentes non solum per Ordinarios locorum verum etiam per Romanos censure, ac praesules dispungi. » (Ita ille anno 1741. l. XXX. c. 16.) Cum his et cum altero testimonio Caroli d'Argentrée supra recitato conferatur ad pompam composita oratio de consensu Academiarum Galliae. Bononiae tum quando scripserunt Serry et Drouin, erat Archiepiscopus Prosper Lambertini (postea Bened. XIV.) perpetuus illius sententiae adversarius, ibidem docuerat eiusdem sententiae impugnator Card. Gotti. Patavii utique Serry ipsam pro aris et focus defendebat; nec inficias certe ibo, hominem eloquentem pluribus eandem persuasisse. At communis et contra novam in suo iure possessionis constans semper mansit sententia antiqua.

Ex veteribus theologis, quos sine citatione textuum aut indicatione locorum sibi suisque partibus vindicant, Magister docet, non esse baptismum, si quis in aquam mergatur in nomine Trinitatis, « *nisi intentione baptizandi illud geratur*. Nam in hoc et in aliis sacramentis *sicut forma est servanda, ita et intentio illud celebrandi est habenda* » 4. dist. 6. Robertus Pullus statuit, valere baptismum, « cum quis ioco atque risorie baptizat, dum tamen regulam baptizandi non excedat. Sic si quis sacerdos pec-

cata confitentem irrideat, nihilominus tamen irriso recte consulat, reus a reatu nihilominus absolvitur » Sentent. P. V. c. 15. Hic nisi affingas Pullo sententiam Lutheri, factaris oportet non externis adiunctis sed sola intentione interna determinari actionem ad rationem sacramenti; certe cum sententia Catharini nullam Pullus praesefert cognationem. Doctrinam Innocentii IV. et s. Thomae satis in superioribus vindicavimus. Porro Angelus de Clavasio (*Summa Angelica v. Baptismus §. V. n. 7.*) ipsa verba recitat Innocentii. Paludanus memorat quidem opinionem de sufficientia intentionis externae velut probabilem, sed oppositam ait « tamquam communiorum et tutoiem esse tenendam », et continuo subdit confutationem argumentorum, quae pro altera illa sententia attulerat (4. dist. 6. q. 2.). Tractatus Praepositi et Petri Cantoris de sacramentis dicuntur latere manu scripti, quos nec ego potui consulere, nec puto, qui tam confidenter ad ea nomina provocarunt, fuisse hac in re multo eruditiores. Manent ergo ex longa illa serie « vindicium omni exceptione maiorum » Sylvester Prieras, et Chrysostomus Iavellus in sua *Philosophia Christiana* P. V. tract. II. c. 6. dub. 4°, qui tamen in tota expositione doctrinae de sacramentis tam multa dicit aperte falsa, ut eius auctoritas non solum non omni exceptione maior sed omnino nulla mihi esse videatur. His si addamus Aureolum, habebimus fere numerum conclusum praeformatorum sententiae Catharini, qui quidem scriptis inclarerint.

Omnia itaque argumenta, quae ad stabilendam opinionem a nobis impugnatam sive ex principiis theologicis deducuntur, sive petuntur ex auctoritate directisque testimoniis, puto non immerito dixi ita comparata, ut neque per se spectata multo vero minus comparata cum rationibus oppositis vim probandi habeant, nec certitudinem sententiae communis infirmare valeant. Certe opinionis adversae patronis nec ingenium, nec eruditio, nec facundia deerat, sed deerat causae veritas.

CAPUT VI.

DE SEPTENARIO SACRAMENTORUM NUMERO

THESES XVIII.

Demonstratur numerus sacramentorum dogmatice ex universali consensu Ecclesiae, unde polemice insertur argumentum evidens praescriptionis.

« Septem esse novae legis sacramenta proprie dicta, Ecclesiarum christianarum (non exceptis communionibus orientis vetusto schismate ab Ecclesia catholica divulsis) professio est unanimis eaque ita compara, ut sacrum hoc institutum ab ipso Ecclesiae conditore per Apostolos traditum esse plane demonstret. »

Quod ex tractatu de traditione constat et hic a nobis supponitur, dogmatis cuiusvis antiquitas absoluta h. e. apostolicitas ac proinde credenda veritas demonstrari potest duplice, videlicet *directe* disertis Scripturae et traditionis testimoniis, ut in christiana antiquitatis monumentis consignata supersunt, vel *indirecte* demonstrando fidem Ecclesiae aut simpliciter aut nominatim ante exortam controversiam in consensu ita comparato, ut cum eo apostolicitas doctrinae necessario conserta esse intelligatur (cf. supra th. XII. n. I).

Iam vero cum ad veritatem uniuscuiusque ex septem sacramentis demonstrandam testimonia Scripturae et christiana antiquitatis pertineant singulis sacramentis propria, facile patet, demonstrationem illam *directam* septenarii numeri sacramentorum non posse esse nisi synthesis ex omnibus specialibus tractatibus de sacramentis. Neque enim sive in Scripturis sive a sanctis Patribus usque ad saeculum fere XII ea synthesis iam facta, et sacramenta omnia novae legis sub uno numero comprehensa ac plena tractatione velut sub uno conspectu posita reperiuntur. Quare in hoc nostro tractatu *de sacramentis in genere*, ubi quaerimus non quod privum est et proprium singulis, sed solum quod est commune omnibus, demonstratione tantum *indirecta*, ea vero non minus efficaci, dogma catholicum vin-